

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

Núm. 1840 ————— Any XXXVI
BARCELONA, 3 D'ABRIL DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

MOMENT HISTÒRIC

L'il·lustre Barberillo, armant-se cavaller de l'«Ordre Cambonista».

Molts pobles en fan un

UPOSO que haureu oït en alguna conversa una afirmació contradictòria, a primera vista, però que, un cop ben profunditzada, trobareu que resulta d'una veritat indiscutible. «Barcelona és un poble»; heu-se-la aquí.

Mentres un no's fica amb res, mentre un no s'escolta a ningú, mentre un fa la seva vida regular i metòdica entre'ls mils conciutadans que passen indiferents per vostre costat i veu anar i venir tramvies, autos, bicicletes i cotxes luxosos, i llegeix ròtuls hiperbòlics en les botigues i balcons, i contempla refinaments exor-

bitants que exhibeixen com a reclam en els aparadors, des del salmó del Rin, a can Pince, fins a la pell de guilla blava a «La Siberia», vosaltres imagineu que la dita no té cap fonament.

Mes, en quant feu vida de relació, en quan rebeu visites, sosteniu converses, escolteu comentaris, i entreu i sortiu de llocs públics, el Poble sorgeix i la raó de l'inconegut calificador també.

Barcelona, emperò, no és un poble; es més: és una acumulació de pobles. Cercant una comparació grollera, per fer-vos capir la nostra idea, diríem que la ciutat és un recipient on s'hi han abocat els fesols menuts de les Guillerries, el fajol d'Olot, el blat morenc de l'Empordà, les veces de La Garrotxa, el gra de cànem del Vallès, el mill dels plans de La Selva, etcètera. Tot això, ben barrejat i ben dissolt en una certa quantitat de matèria industrial, de ciència, d'art, de gràcia exòtica i espavilament cosmopolita.

A primera vista, aqueixes diferents menes de llegum i granes, no són pas apreciables. Però, en un moment donat, si agafeu un garbell, elles apareixen nètes i senceres com si les recollisseeu a tall de batuda.

Nosaltres hem descobert i anotat preciosos casos de ruralisme en conserva dintre la urb barcelonina. Per aqueix cantó no és possible enyorar res de lo que era delícia nostra abans de ficar-nos a ciutadans. Aquí hem trobat el curanderisme casolà instituit en article de fè. Les herbes en infusió, els olis de diverses cuques, les untures i licors cabalístics recomanats amb la mateixa insistència que en els llocs on els metges van amb matxo i visiten als malalts greus un cop per setmana. Aquí hem trobat el teatre on s'hi representen, indistintament, actes polítics i comedies d'aficionats, amb dama llogada, amb les mateixes il·lustrines decoratives; els mateixos retrats i llegendes morals per les parets de la sala; les mateixes cadires de boga que'ls socis retiren, acabada la funció, per a ballar al sò d'un pianet i d'un pianista, aquelles americanes fatals per a les noies que porten collarets de vidre i tuls color de crema, les quals ixen de mans del ballador amb la cintura partida i el pit ensorrat. Aquí

hem fruit de pures visions d'ànimes càndides que compren l'*Historia de Genoveva de Brabant*, en una parada tan parellada a la dels firaires vilatans que tal volta sigui la mateixa. Aquí, l'envelat de festa major, quasi és del tot abolit—mercès a que ballen en les eixides i terrats, cada festa,—però no les barraques, de *fenómenos* i de peixos grossos, ni tampoc els *solos* de clarinet i els obligats de fiscorn.

Aquí hi hà negociants de cadernereres i passarells més que enlloc; sols que, quan se'ls mor la mercaderia, no la llencen, com els forans, sinó que segueixen venent-la a un preu més reduït.

El *caliqueño* i l'art de mastegar-lo subsisteix entre'ls carreters i gent de pocs cabals, malgrat totes les exhibicions aparatoses de cigars enfaixats i recoberts de *paper de plata*.

També hi hà homes que encara cullen fems amb la senalla i un troç de ferro, i dones que juguen a la bes-cambrilla, amb un garbell a la falda, per a entretenir l'avorriment d'una tarda dominical.

Els pobles, amb llur característica, subsisteixen dissimulats, però ben vius i ben definits dins les costums de la urb. Fins trobareu recones i llocs on se reuneixen els bons ciutadans procedents d'una mateixa comarca. L'honorat i pacífic gironí té la seva fonda i el seu cafè preferit, com l'empordanès, el lleidatà, el de la conca de Tremp, el sardà, el vigatà, el tarragoní, etcètera.

Els que s'enyoren saben ficsament allí on cal heure noves del seu poble, on se pot oïr parlar de la faicó de la seva terra, i entre mig de l'aparent confusió de la ciutat, quan se desitja topar amb algun paisà, no més cal donar dos o tres toms per la Rambla, que allí trobareu cares conegudes i famílies senceres que us donaran records i noves del vostre poble nadiu.

Passejant per la Rambla estareu enterats de qui es casa, o ja és casat, de qui s'ha mort o està malalt, de les bones o males anyades, de qui prospera i de qui s'ensorra, de les passes i vicissituds que açoten l'afrau dels vostres records. La Rambla, pel barceloní—si és que n'existeix algun que ho sigui propiament,—és un lloc d'intimitat, i pel foraster una mena de locutori.

Per lo demés, el que tingui la creencia de que a Barcelona ningú es preocupa de lo que fa el veí, s'erra de mig a mig. Entre rics se sab ficsament l'història de cada hù; entre comerciants, lo mateix; entre artistes, igualment; entre escriptors, una cosa per l'estil; en fi, els companys del mateix estament i de la mateixa professió es coneixen tant, l'un a l'altre, com els veïns d'un mateix carrer en un poble de setcentes ànimes.

I n'hi hà prou que's junti un ric, un artista, un literat, un comerciant i un industrial, per a tenir informes exactes de tothom.

No és estrany, doncs, que suri per l'ambient i domini arreu un esperit poblerí.

La prova, entre altres coses, l'hem vista en aqueix enterrament, sospès per pura aprensíó, molt natural en la família del difunt. Un senzill lletreret clavat en una porta, avisant l'aplaçament de la cerimònia, ha estat prou per a que tota la ciutat se commogué i corrés de boca en boca l'història d'una resurrecció, i junt a la casa del mort s'aplegués una multitud com l'aplegaria un miracle portentós.

Serveixi aquest fet anecdòtic com a prova de les nostres afirmacions anteriors i com a justificant del títol que encapçala els nostres treballs setmanals.

P. BERTRANA

Un manifest

L'últim manifest futurista, firmat per en Marinetti, glorifica els cafè-concerts. Parla així, l'anomenat professor:

«El *music-hall*, havent estat l'avançada remuneradora d'innombrables esforços inventius, ha produït, naturalment, lo que jo anomeno *el meravellós futurista*, nascut de la tramoia moderna. Heus-aquí alguns elements de aquest *meravellós*: 1. Fortes caricatures. 2. Abismes de ridícol. 3. Ironies delicioses i impalpables. 4. Símbols obscurs i definitius. 5. Cascades d'hilaritat sense fre. 6. Analogies profundes entre l'humanitat, el món animal, el món vegetal i el món mecànic. 7. Resums de cinisme reveladors. 8. Jocs de paraules, equívocs i bestieses que airegen agradablement l'intel·ligència. 9. La gamma sencera dels riures i somriures per afluir els nirvis. 10. La gamma entera de la ximpleria, de l'imbecilitat, de la grolleria i de l'absurditat, que empenyen insensiblement la intel·ligència envers la follia. 11. Les noves significacions de la llum, dels sons, dels sorolls i de les paraules, amb les llurs prolongacions en la part inexplorada de nostra sensibilitat. 12. Col·lecció d'escenes ràpides i de personatges moguts de dreta a esquerra en cinc minuts. 13. Pantomimes satíriques instructives. 14. Caricatures del dolor i de la nostalgia, que's graven fortament a la sensibilitat, mercès a gestes exasperats i d'una lentitud espasmòdica.

«El *music-hall* és l'única escola que pot recomanar-se als adolescents i als joves pensionats, ja que en ella s'expliquen d'una manera frapant i ràpida, els més difícils problemes sentimentals i els més complicats aconteixements polítics. Exemple: Fa poc temps, no sé si un any, que a «Folies-Bergeres», dugues ballarines mimaven les ondulants disensions de Cambon i KinderlenVatcher, sobres les qüestions del Congo i del Marroc, mitjançant una dansa simbòlica i significativa, el valor de la qual era, quan menys, equivalent a tres anys de profons estudis sobre la política estrangera».

«Allí es vivifiquen les obres de Beethoven, de Wagner, de Bach, de Bellini i de Chopin, fent-les a troços per a construir cançons napolitanes; seguint aquest camí, s'han de posar davant per davant a un Monnet-Sully i a en Frégoli. Executar una sinfonia de Beethoven al revés. Concentrar tot Shakespeare en un sol acte. I això, fer-ho amb les obres dels autors més venerats. Així veuríem el *Cid* representat per un negrito i un *Hernani*, en el qual els actors anessin en uniforme de fer carreres de sacs. No deuria oblidar-se mai, el tramoïsta, d'ensabonar les taules, per a que rellisquessin els còmics en l'escena més tràgica».

Fins aquí Marinetti. No deu oblidar-se emperò que fins al segle XVIII, el teatre de broma era el teatre italià

Fina atenció

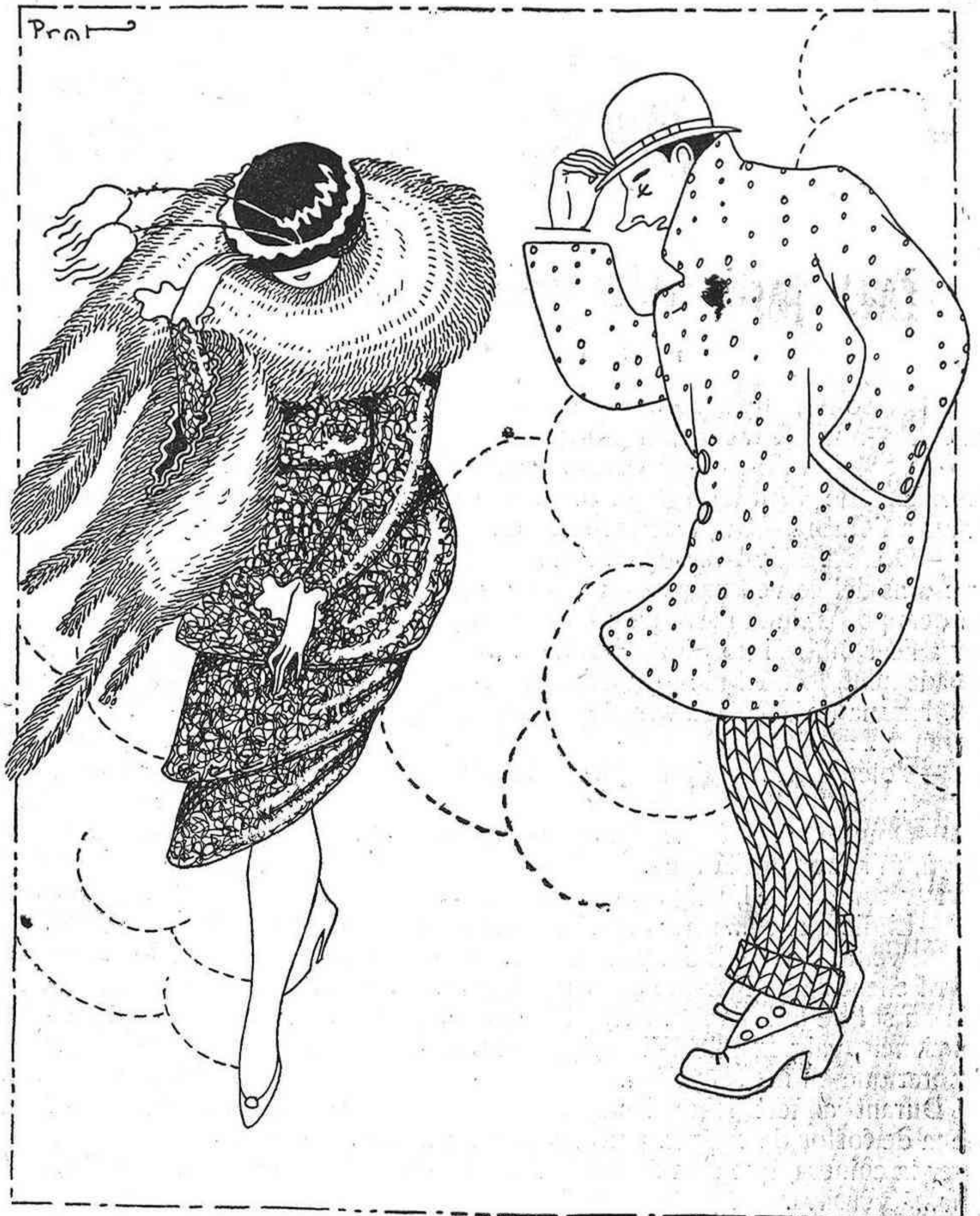
El sol d'abril, un sol com un tortell, començava a picar sense consideració.

En Vidalet, que vivia al passeig de Colom, sortí de casa seva i es disposà a pendre un tramvia que'l deixés a *Las Arenas*, doncs havia de fer una diligència a Sans.

Però aqueix tramvia no passava mai. Tres minuts més d'espera i el negoci se li espatllava, de segur.

—No tinc més remei que pendre un automòbil—va dir-se en Vidalet.

I així ho va fer, a pesar de saber-li molt greu aqueix luxe, en ell desacostumat. Anà a contractar un automòbil.

VENT

—Vès que no't fugi el sombrero, Quimet!
—Cuida't de les teves lliga-cames.

—Que no'ns podríem arreglar amb el preu?—preguntà al *chauffeur*.

Aquest respongué:

—No, senyor... El taxi és el taxi. Pagarà segons els kilòmetres de *recorrido*.

—Apa, doncs... Anem!... Carretera de Sans, 680.

L'*auto* arrencà, i als deu minuts ja havia arribat al lloc indicat.

Feia una calor aclaparadora; el sol queia aplomat.

En Vidalet, al baixar del cotxe, digué al *chauffeur*:

—Esperi'm, que'm tornarà a casa.

—Està bé.

La visita d'en Vidalet a aquella casa va allargar-se tant, i el sol i la calor apretaven, a la carretera de Sans, de tal modo, que'l *chauffeur* s'anà ensopint, ensopint, i a la mitja hora va quedar profundament adormit.

En Vidalet, al sortir de la visita, va contemplar-lo una estona, compassivament.

—Pobre xicot, com dorm!—exclamà,—Fins fa pena despertar-lo!

I, a passets menuts, discretament, va allunyar-se carretera avall; i cercà un tramvia que per deu cèntims el portés a casa.

Del jardí dels humoristes

LA LUPA

El presoner, un senyor amable, molt fi i molt distingit, va contar-nos la seva trista història:

«Jo era—va dir-nos—un dels metges més savis i més acreditats de l'Amèrica equatorial. Un dia—quaranta graus a l'ombra!—va presentar-se'm un client.

—Doctor, estic desesperat: figuri's que l'aranya que tinc dins del cervell ha passat una de les seves potes per un dels poros de la meua pell; i ara, com que la vol tornar a ficar dintre i no pot, la bestiola se'm revolca desesperadament, lo qual me produeix un mal de cap horros. Hauria de fer el favor de tallar-me aqueixa pota d'aranya...

—Voleu dir?...—vaig fer jo.—No us hi veig pas res, al cap...

—Doncs no dubti que hi és—respongué'l client.—Ja veurà, miri-ho amb la lupa.

Per complaure'l, vaig agafar la lupa, però res.

—Li dic que sí!... formal!—tornava l'home.—Aquí no la deu veure perquè hi hà poca claror. Sortim a fòra.—

El client va obligar-me a sortir al jardí. Al jardí hi feia un sol de mil diables. Ben detingudament i amb tota consciència, vaig examinar-li el cap, aplicant-li la lupa a l'indret que ell me senyalava.

Durant aquest reconeixement, jo sentia com una mena de fortor de cremat, però no vaig fer-ne cas. «Deu ésser la cuinera, que s'ha deixat agafar lo que té a la còla...» pensava.

Entre-tant, el client, vingà bellugar-se i remugar.

—Estigueu quiet, si voleu que us busqui la pota de l'aranya!—li deia jo, mig empipat.

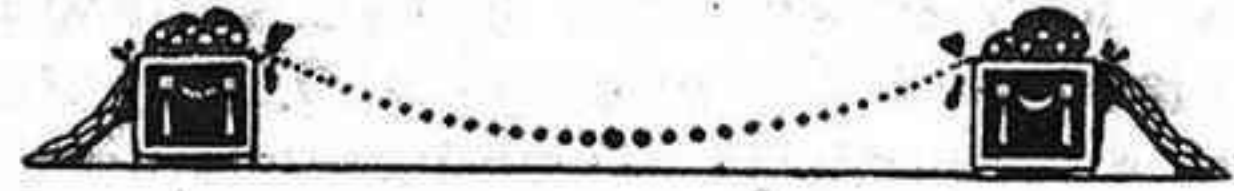
I cada vegada l'olor de rostit anava en augment.

Per fi, deixo la lupa i em ficso en el rostre del client. Estava desencaixat. Pobre de mi!... Jo sí que la vaig fer bona! Els raigs del sol, a través de la lupa, havien calat foc a l'interior... Vetaquí l'oloreta de cremat! S'havia fet un forat al crani d'aquell home i el cervell se li anava rostint... a la romana.

La broma m'ha costat quinze anys de presó. I encara gracies que no he hagut de pagar indemnització a la viuda!...

El client estava assegurat d'incendis.»

E. HOERTER

GLOSARI

EL BUÇ

Per anar seguint el programa que hem explicat aquests jorns de com s'han de fer les coses quan se volen fer amb coneixement, sense discrepar de la llei ni apartar-se del bon camí que'ns han ensenyat els nostres pares, contarem avui un altre fet, que tampoc deixa d'ésser exemplar, en el qual hi poden apendre les criatures que puguen.

En una illa del Mediterrà estaven treballant en un moll.

Un buç estava dintre del mar, com solen estar els d'aquest ofici, col·locant una gran pedraça, que és el fonament d'aquest fet.

Els de dalt, o sien els obrers, li anaven enviant aire, amb aquella parsimonia del que està avesat al seu ofici, sense ficar-se en la maniobra, i el de baix anava respirant per medi de la maquinaria.

Aquest buç no podem dir si era vell o jove, o de quin modo era. Primer perquè no'l coneixem i segonament perquè un buç no té edat; els buços són lo mateix que'ls peixos.

Mai hem dit aquest peix és vell. Diem és gros, o és petit; però mai li retreiem els anys; i exactament passa amb els buços.

Un buç és una capça tancada.

El buç, doncs, anava respirant, i els de dalt vingà enviant aire.

Va passar un quart, va passar mitja hora; no se sab el temps que va passar. Però, sia que'ls de dalt es cansessin, sia que fessin esment que'l de baix s'entretenia més de lo que era costum, van determinar pujar-lo, per poguerne treure l'aigua clara.

Van estirar la corda... i no va seguir. Van venir més homes a estirar, i era per demés, vingà no seguir. S'havia enganxat... i no seguia.

Compleu, aleshores, quin esglai! Els de dalt, amb molt bon sentit, no varen deixar de bombar, per anar donant aire an el pobre buç; però veient que per més que fessin no'l podien arrencar del mar, varen cridar a l'autoritat, perquè resolgués aquell trànsit que no estava en les ordenanzas.

L'autoritat, com que era un cas, aquest de tenir d'arrencar un buç, que encara no l'havia previst, va començar a discutir, com sempre, a qui tocava salvar el buç i a qui haurien de donar la gran creu de Beneficència, així que l'haguessin salvat.

CERCANT LLOC PER A L'EXPOSICIÓ D'INDUSTRIES ELECTRIQUES

—Es inútil... A tot arreu esglésies i convents!... Abans de 1917, haurem d'intentar una altra setmaneta gloriosa.

Si hagués sigut damunt de les pedres, hauria sigut competent la Junta d'Obres del Port. Si hagués sigut damunt de les ones, la cosa anava de dret a la Comandancia de Marina. Si el buç hagués estat malalt tenia dret a salvar-lo el ram de Sanilat, i, si la terra l'hagués xuclat, sia en cloaca, sia en subsuelo, podia ésser cosa del Municipi; però això de salvar un pobre buç, que no era jurisdictiu, va resoldre, l'autoritat, després de llarga discussió, que no més el podia salvar un buç.

El mal és que d'això de buços no'n tenien cap més, an aquell port, i van haver d'enviar a cercar-ne un an el port més proper d'aquella illa, dient-li que fes lo possible d'arribar, com més aviat millor, perquè'l cas era d'urgència.

El mal és, també, que aquell buç havia eixit a pescar coral, i varen haver d'enviar a Barcelona, i Barcelona era molt lluny per anar esperant el que s'ofega.

I el mal és, per fi, que sense buç no hi havia qui baixés al mar. No's podia fer més de lo que feien: bomba que bomba sense parar, anant enviant aire an el de baix, perquè anés prenent... paciència.

Per fi, l'endemà, de bon matí, va arribar un buç...—Ja era hora!—i al cap de dugues hores va arribar-ne un altre, i, un cop els dos van haver arribat, van haver de... deliberar; no van volguer anar al salvament sense abans tenir una consulta, per fer les coses amb ordre.

De la consulta'n va resultar que lo que havien de fer era baixar al mar i arrencar a la pobre víctima que feia tant temps que esperava.

I van baixar-hi, i, naturalment, feia dos dies que era mort.

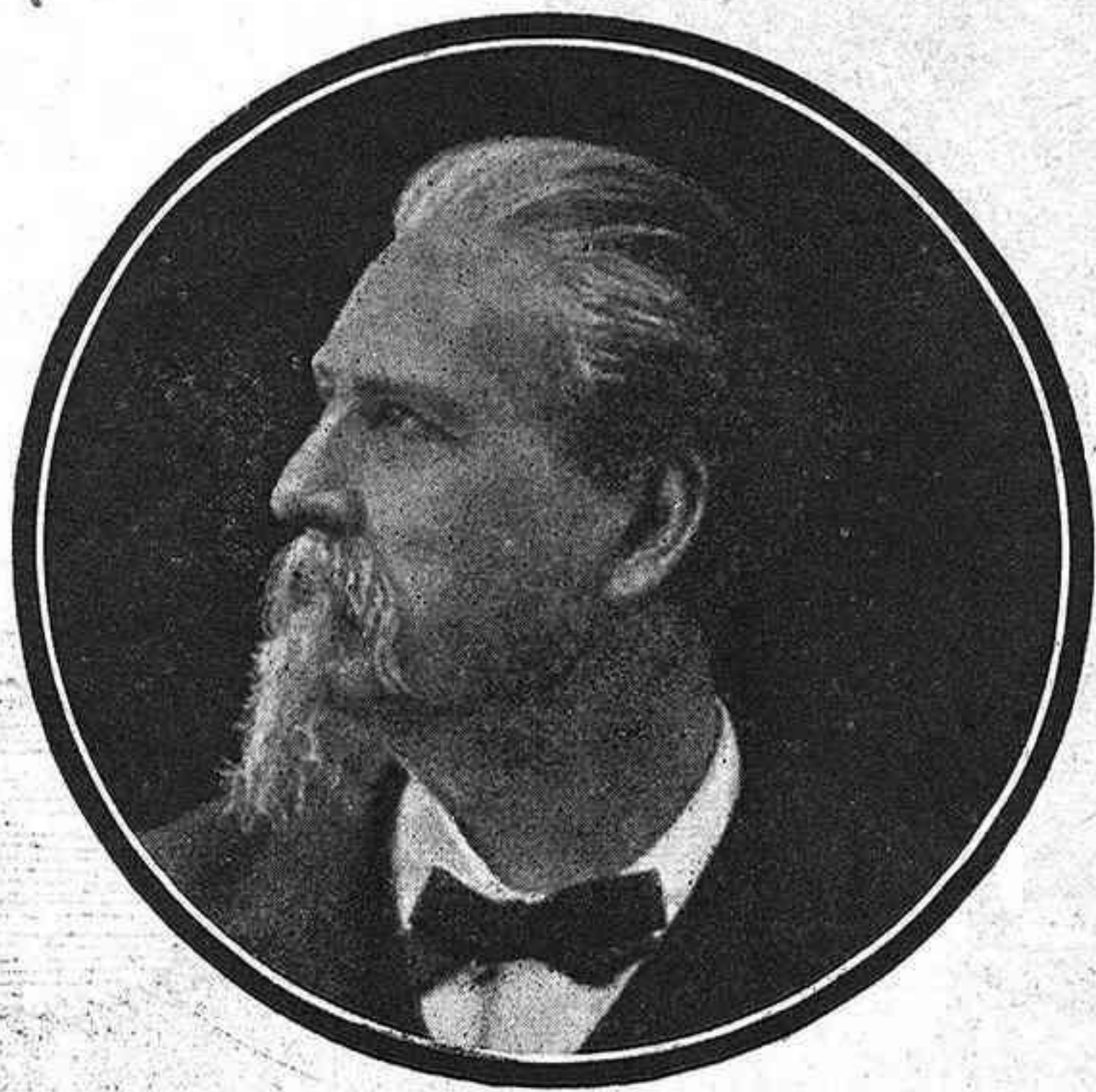
I havia mort a sis pams de fons, i varen veure que, si algú s'hi hagués tirat, capbuçant-se, hauria pogut deslliurar-lo!

Com aquell que per netejar-se ho havia probat tot, menos rentar-se, pel salvament d'aquell naufrag havia deliberat tothom i s'havien fet totes les diligències, menys la que s'havia de fer: capbuçar-se un voluntari.

Això sí, el mort havia mort amb totes les providències. Mori el mort i salvin-se els principis!

XARAU

ELS QUE MOREN

Frederic Mistral

La poesia provençal ha perdut el seu príncep.

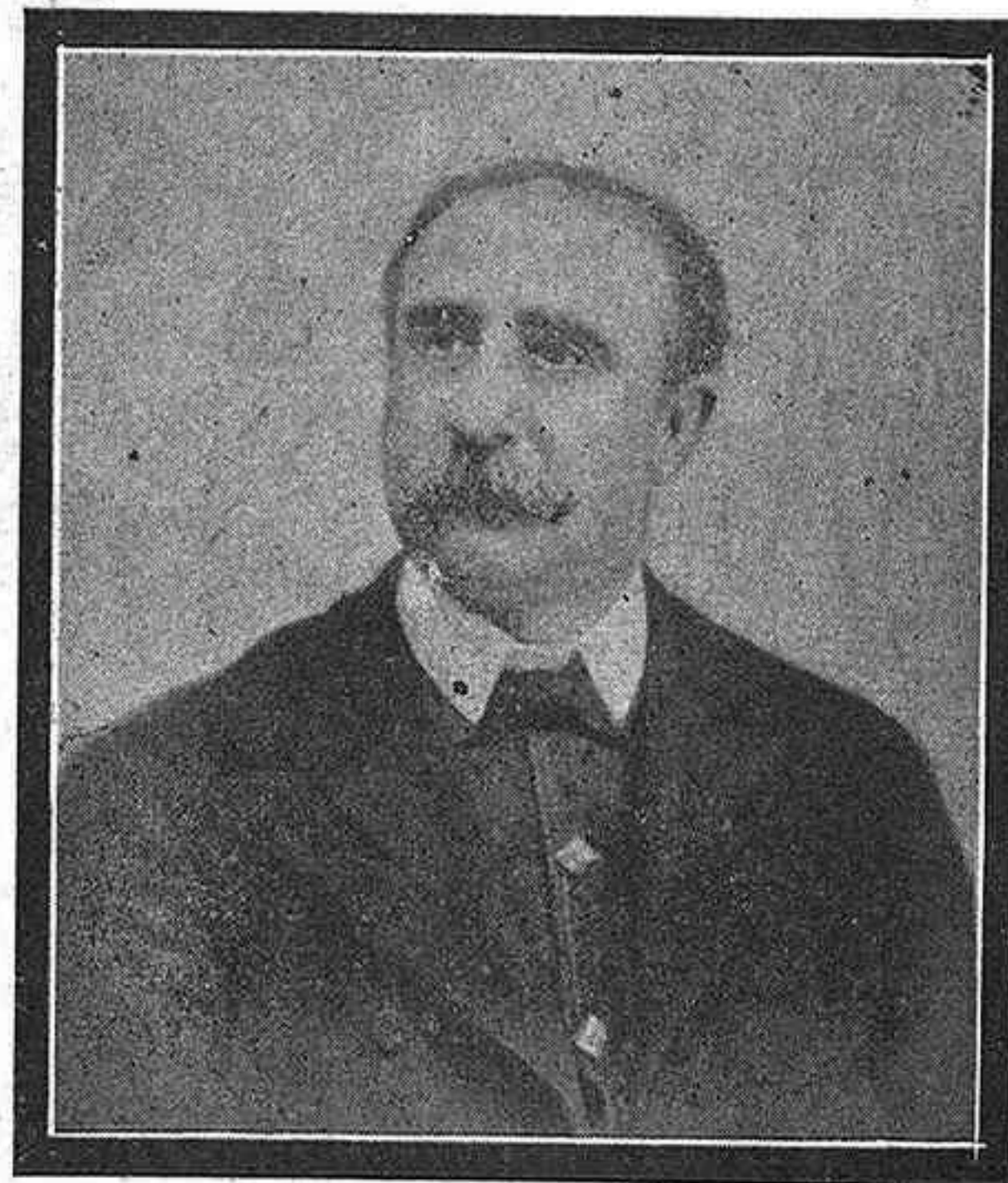
Frederic Mistral morí el dimecres de la setmana passada, a Maillane, on vivia retirat feia molts anys.

Els darrers instants del poeta foren dolços i plàcits com tot el transcurs de la seva vida. Un cop mort, el noble patriarca, fou honorat per veritables caravanes de admiradors comarcans i per representacions de tota la França.

Les causes de l'enfermetat que ha robat a la santa poesia una de les més grans figures, l'expliquen els seus conciutadans de la següent manera: «En Mistral va escriure uns versos—els darrers!—amb motiu del bateig d'una campana, versos que un celebrat gravador d'Avignon reproduí en la campana mateixa. L'autor de *Mireio* assistí amb el cap descobert a aqueixa operació, que s'efectuà en la propia església. I aleshores se sentí ferit; l'endemà

ja no pogué concórrer a la cerimònia de la benedicció el diumenge s'allità, i al cap de tres dies el gloriós cantaire llenguadoc ja tancava els ulls al sol, a aqueix sol que ell havia estimat tant».

En Frederic Mistral ha mort als 84 anys. Era un gran sincer i un patriota. La seva poesia es distingia per la delicadesa i l'ingenuïtat; per un exquisit perfum de la terra, expressió dels seus nobles sentiments patriarcal.

Francisco Pérez Cabrero

Un altre artista que se'n và del món dels vius.

Director d'orquestra popularíssim, don Francisco Pérez Cabrero, era també excel·lent compositor, autor d'un sens fi de sarçueles i balls, estrenats amb èxit. Entre altres títols, recordem: *Els carboners*, *El pobre Maneja* i *Los Czardas*.

Comptava seixanta anys, i la mort l'ha sorprès en plena lluita per l'existència, doncs exercia actualment de director al teatre de «Novedades».

JOAN PELLICER MONTSENY.—Auto-retrat, fet poc temps abans de morir.

Com a mestre concertador tenia gran fama; dominava la tècnica com ningú i sabia trobar en l'orquestració efectes que l'autor no havia somniat mai, treient un gran partit de les sonoritats harmòniques.

L'enterrament, sospès el diumenge per disposició de la família, que cregué veure en el cadavre sols una mort aparent, tingué lloc definitivament el dilluns, resultant una veritable manifestació de dol.

Joan Pellicer Montseny

Morí dilluns passat a L'Escala, província de Girona. Feia molts anys que una incurable malaltia anava mi-

nant l'existència del nostre amic; però, no per lo prevista, ha deixat de sorprendre'ns la nova de la seva mort.

Era, en Pellicer Montseny, nebot i deixeble del també malaguanyat Josep Lluís Pellicer, havent hereditat d'aquest, sinó el geni creador que'l feu incomparable, un estil i una valentia que, dintre'l séu caràcter personalíssim, resultaven sovint ben confundibles.

Identificat del tot amb l'esperit de les nostres publicacions col·laborà en *La Campana de Gracia* i en *L'ESQUELLA DE LA TORRATXA* durant molt temps, des dels séus començos artístics fins que la manca de salut l'obligà a allunyar-se de Barcelona, distingint-se el séu llapiç fàcil i elegant, sobre tot en els dibuixos d'assumptes polítics i socials.

Era també un notable il·lustrador, havent deixat bones mostres del séu enginy i del séu art en les planes d'un sens fi de llibres i revistes.

Rebi amb aquestes línies, la família del plorat amic, el testimoni del nostre sincer condol.

Marià Foix

Dissabte passat morí, a Barcelona, l'artista Marià Foix, excel·lent amic i col·laborador nostre. Com a dibuixant, s'havia distingit notablement en la caricatura seria o trascendental, i, com a il·lustrador de novel·les, havia adquirit veritable renom no sols a Catalunya i a Espanya, sinó a l'estranger.

Durant molts anys vingué col·laborant assíduament en els nostres setmanaris *L'ESQUELLA* i *La Campana*, i en els Almanacs, conquerint els séus originals una grandíssima popularitat. Les seves pàgines, publicades amb el títol de *La nostra gent*, eren troços de lluita ciutadana, arrencats

de la vida i transportats fidelment al paper; escenes vistes i viscudes al carrer, en els interiors burgesos i en fàbriques i tallers. Era el més català i el més «catalanista» dels nostres dibuixants, puix no's valia mai sinó d'elements i models de casa nostra, idealitzant-los i ennoblint-los amb el séu art personalíssim.

Home modest i forma! per excel·lència, tota la seva vida va ésser enemic de «camarilles» i d'exhibicions; tota la seva popularitat la devia al propi valer, a la seva tasca llarga i pacient del séu art, pel qual vivia amb tot l'entusiasme i tota la fè de la seva eterna joventut.

Descansi en pau l'amic estimat i l'artista inoblidable.

DODECAMINOS.—*Lloança dels mesos de l'any de MCMXIV.*
—Es el calendari il·lustrat que l'impresma «La Neotipia» regala enguany als seus amics, clients i col·laboradors. Tant la direcció literaria, a càrrec d'en Alexandre Plana, com la direcció artística, deguda an Antoni Saló, són dignes d'un entusiasta elogi. Formen el text triats fragments dels més notables autors nacionals i estrangers, antics i moderns. La part artística és igualment notabilíssima.

Quatre làmines esplèndides, curiosament tirades a varies tintes, adornen aqueix volum, les planes del qual van orlades amb composició tipogràfica de molt bon gust.

El llibre és un bell obsequi que val la pena de guardar-se; i és, al mateix temps, una mostra dels excelents treballs d'impressió que s'executen en els tallers de «La Neotipia».

Teló enlaire

PRINCIPAL.—Per a benefici de l'Emilia Baró s'estrenà un monòleg dels germans Corominas: *Eros vençut*. Es un bi-belot literari que s'escolta amb gust i que interessa relativament. La beneficiada el digué amb molta consciència.

El primogènit, d'en J. B. Pagès, dos actes esllanguits, mancats d'acció. El diàleg ben portat i alguns tipus perfectes no arriben a fer caure la balança.

Després del ball és una comedieta sense pretensions que té més qualitats literàries que artístiques. No'ns va semblar prou teatral.

—Per a les pròximes festes de Pasqua se prepara una sensacional reproducció: l'obra d'espectacle *La almoneda del diablo*. Serà presentada amb tot luxe, prenent-hi part un cos de ball vingut expressament d'Itàlia.

LICEO.—El dissabte passat celebrà el seu benefici la gentil primera tiple de la companyia Caramba, Maria Ivanisi. Aquesta *serata d'onore* tenia, ademés, l'alicent de donar-nos a conèixer *La figlia del brigante*, del cèlebre Franz Lehar, i de cantar la beneficiada dugues cançons espanyoles.

La figlia del brigante és, com tota la musica d'en Lehar, inspiradíssima, pot-ser recorda un xic massa *El Conde* i *La Viuda*, però això és degut a que són filles del mateix pare. L'insubstituible vals de totes les operetes se deixa sentir en el segon acte, i és d'un caient simpàtic i agradable.

L'interpretació amb dir que estaven confiades a l'Ivanisi i al Sr. Pasquini les parts més principals de l'obra, està dit que fou insuperable, així com l'orquestra, baix la batuta incomparable d'en Bellezza, a qui molts *dilettanti* volen veure'l dirigint òpera seria, la pròxima temporada d'hivern.

La presentació faustuosa.

Dimarts va celebrar-se el benefici del tenor Pasquini, que ha portat el pés de la temporada, fou molt aplaudit, especialment en la romança de *Pagliacci*, que va cantar amb molt gust.

Per a dissabte s'anuncia'l benefici d'en Bellezza, i diumenge, tarde i nit, comiat de la companyia.

Les llistes de la temporada de primavera ja estan exposades, inaugurant-se el dia 12 del mes vinent.

TÍVOLI.—S'ha traslladat aquí la companyia Bergés que ha actuat fins ara al «Novedades».

Donarà el repertori modern de sarçueles estrenat darre-rament, amb el reforç de la *Goya*, l'eminent tonadillera que's despedeix del nostre públic abans d'embarcar-se cap a Amèrica.

NOVEDADES.—De tot lo estrenat el dia del benefici d'en Josep Bergés, funció que va resultar un doble èxit per l'aplaudid actor còmic, èxit d'aplaudiments i de «taquilla», l'única cosa que mereix parrafet apart és la sarçueleta dels senyors Muntañola i Casademont: *Señoritos de uniforme*. Però, com siga que encara no havem tingut ocasió de fer-ne judici personal, esperem donar-ne compte en el número que ve.

—Abans d'ahir, dimecres, degué debutar el cèlebre transformista *Frégoli*, qui fa per aquests mons de Déu la seva *tournee* de despedida.

Si realment porta alguna novetat digna d'apuntar-se ja'ls en farem una mesurata.

NUEVO.—Dissabte de Gloria, inauguració de la nova temporada de primavera, amb programa enterament nou. Probablement s'estrenarà *Paralelo-Hotel*, d'en Montero i, *La sala d'espera*, dels nostres eminents Guimerà i Morera.

ESPAÑOL.—*Sang blava*, d'en Pous i Pagès, va obtenir un èxit de públic franc i sincer. Es una comedia satírica feta amb tots els trucs de la llei. L'autor es proposa ridicolitzar als senyors rancis que viuen dels pergamins i dels blasons, a la cursileria d'alta alcurnia enemiga del treball i de la sinceritat; i tot això ho consegueix de sobres en el seguit de situacions còmiques i de grotesques escenes que fan riure i punxen a la vegada. S'ha de confessar que amb tot i l'escassa psicologia que permet el genre, en la comedia del senyor Pous hi ha caràcters molt ajustats a la realitat.

Aixís, doncs, quedem en que, artística i literariament considerada, *Sang blava* ha valgut al seu autor una nova victoria.

APOLO.—*Amores trágicos*, la darrera obra estrenada és original dels senyors Pallardó i Ochoa. Fou un bon èxit. Conté situacions dramàtiques interessants i està discretament escrita. L'interpretació, bona.

—Per a demà, dissabte, s'anuncia l'estrena d'un altre drama detectivista, género que, segons se veu, per desgracia, encara dóna.

L'obra anunciada's titula *nada menos* que: *Una aventura de Sherlock Holmes* o *El ladrón misterioso*.

Ja estic veient que'l públic de l'«Apolo» haurà de tornar a aplaudir als lladres.

AUDITORIUM.—La manca de temps per a la preparació ha obligat als organitzadors del Cicle històric a aplaçar la primera de les funcions. Aquesta tindrà lloc, definitivament, demà passat, diumenge, a la tarde.

El programa, que no pot ésser més interessant, se componrà dels següents números:

Conferència d'en Curet.

El sarau de la patacada o *Joana Eulalia*, sainet d'en Robreño.

L'alcalde sabater, entremès, també d'en Robreño.

Titó i donya Paca o *El viatge de la Fortuna*, sainet bilingüe, de Renart i Arús.

La casa de despeses o *La calumnia descoberta*. (Renart i Arús).

I, finalment, *La butifarra de la llibertat*, gatada d'en Frederic Soler.

L'abonament ha sigut un èxit i tot fa esperar un gran aconeteixement.

SALÓ «SIMPLEX».—Va tenir lloc, diumenge, un concert d'ensaig per a donar a conèixer alguns fragments d'*Epitalami*, tragedia lírica, lletra d'en Carrión, musica d'en Bosch Humet.

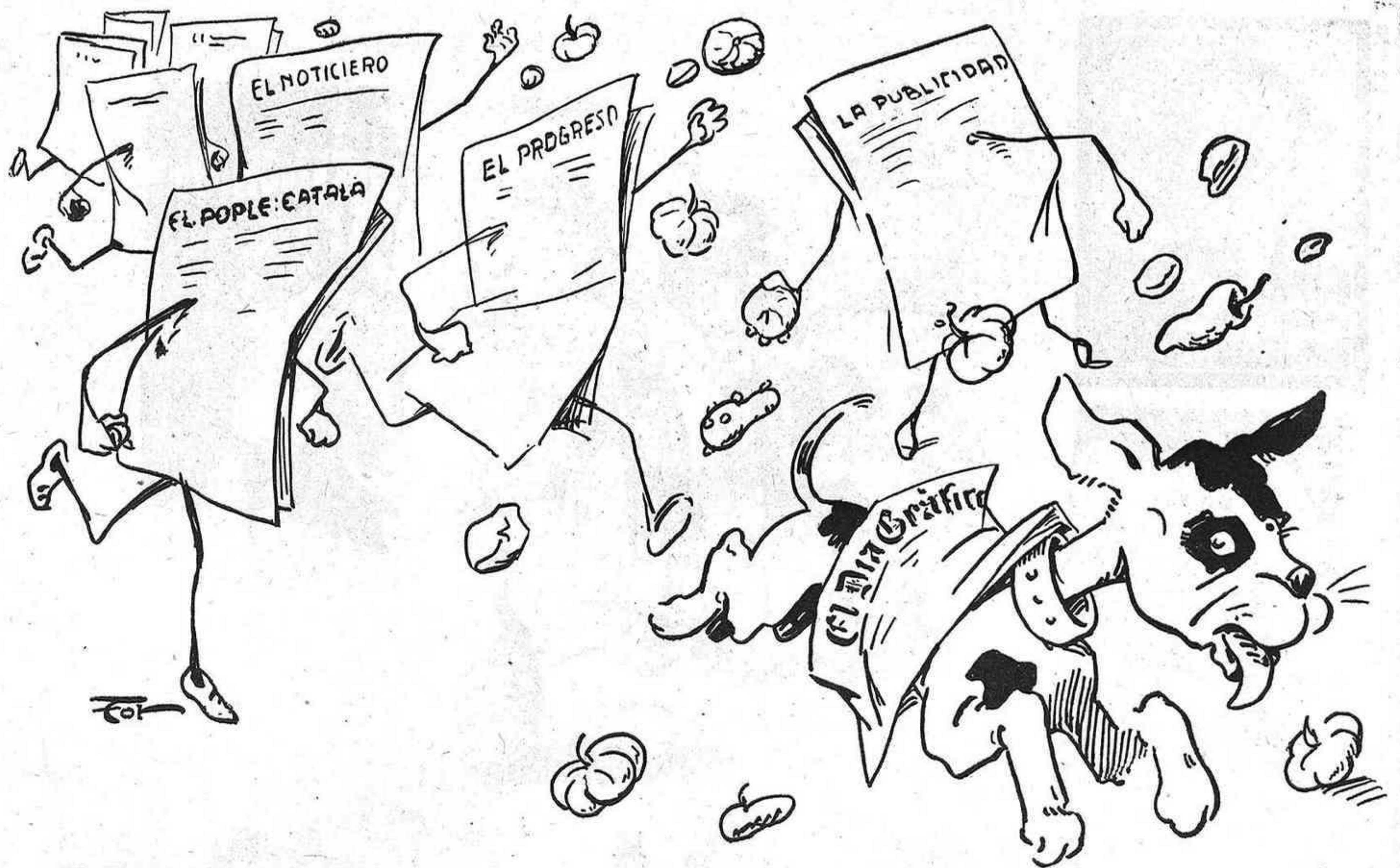
Produiren a l'auditori una excel·lent impressió, essent aplaudits autors i executants.

MARIÀN FOIX

Reproducció d'alguns dels seus més celebrats dibuixos.

VOLEU MAL A UN GOÇ?...

—Volta'!!... Volta'!!...

NOTES D'ART

Són tantes les manifestacions artístiques d'aquesta setmana que amb prou feines un home sol pot donar l'abast, i àdhuc mancaria espai en les nostres planes si haguéssim d'ocupar-nos-en amb l'extensió que'ls artistes expositors i l'importància de les obres se mereixen. Així, doncs, anem a dir la nostra, sense embuts i amb molt poques paraules.

FAIANÇ CATALÀ.—Aquí, el nostre amic Fèlix Elías, exhibeix una col·lecció de *bodegons* de la seva especialitat que fan molt bon efecte. L'Elías filosofa en la naturalesa morta, com filosofa en les seves caricatures. Sense valdre's de cap mena de traça, amb una ingenuïtat encisadora, curiosament i pulcrement ens dona la visió dels estris casolans, de les fruites, de les teles, dels pots i de les cafeteres, amb tanta qualitat, que gairebé no és possible arribar a major exactitud en l'interpretació pictòrica dels reflexes metàl·lics, de les lluïçors de les porcel·lanes, de les transparencies dels vidres, dels líquids i de les confitures. L'Apa pinta profunditzant i del·lectant-se. En cada objecte hi posa un amor i una veneració familiar que comunica a l'espectador, el qual acaba per a estimar, de la mateixa manera que l'artista, tots aquells reconets íntims plens de coses casolanes, amables i remembradores de petites felicitats pairals.

En lo que és bo per a menjar i beure, l'Elías hi posa sabor; en lo que serveix no més que de del·lectança als ulls, l'Elías hi posa esperitualitat, i, en conjunt, tot serva tebior de mans amigues i palps sibirítics.

La mateixa puerilitat de l'execució que en alguna d'aquelles teles es nota, no fa més que fer-nos sentir un goig més íntim, encara que un sigui un tècnic i no s'avingui amb tals procediments.

L'Elías mereix una felicitació sincera dels humils ben avinguts amb les llimones i pots de confitura.

SALÓ PARÉS.—En Matilla és un dels nostres pintors més franc, més experimentat en la tècnica i més destre en el maneig del pinzell i del color. Les nombroses obres que té exposades en el «Saló Parés», fetes gairebé totes de primera intenció, sense trucs rebuscats, revelen, a les clares, lo que hem afirmat.

Diguem desseguida, ja que l'espai ens manca, que hi hà allí notes exquisides, apuntades i ja resoltes, reveladores d'una personalitat evident. En Matilla, quan posa la pinzellada, està segur del seu efecte. Obté lo que's proposa i produeix una sensació agradabilíssima, perquè no tortura els ulls ni encaboria l'enteniment. La seva pintura no és trascendental, però enamora. Els massa exigents podrien retreure-li la manca d'emoció i una certa lleugeresa que li priva d'interessar l'esperit. Si hi hà esforç, ell sab amagar-lo. Els retrats tenen una gran semblança, lo que prova que és un dibuixant hàbil; lo que també es veu en tots els detalls dels seus paisatges. Pequens, pot-ser, de manca de transparència, i són un poc exangües; però, com a construcció i relleu, resulten notabilíssims.

Cal també admirar an en Matilla per la seva fecunditat i puresa de colorit.

SALA ESTEVA.—L'exposició ivicenca d'aiguades i olis d'en Llaverías és molt visitada. Coneguda és ja la personalitat ben remarcable d'aquest artista. En l'actual manifestació es revela com sempre estudiós i hàbil, amb una major tendència a la simplificació, si bé creiem sincerament que no ha sabut treure tot el partit de llum i de l'admirable riquesa de color de l'illa blanca.

CÍRCOL ARTÍSTIC.—Resulta ben interessant l'exposició d'en Rossendo Monturiol. Els seus dibuixos i teles a l'oli tenen un trascendentalisme que nosaltres, un poc massa exigents en matèries d'art, no acabem d'acatar com a únic mèrit.

De totes maneres hi hà en l'obra d'aqueix pintor una forta visió de l'humanitat i un amor als humils i desheretats que, junt a la fermesa en el resoldre els assumptes i la distribució

de la llum, el fan ben digne d'un estudi més profón que'l que avui podem dedicar-li.

CAN RENARD.—Les fotografíes al carbó de les obres d'en Leonard de Vinci, que estàn exposades a «Cân Renard», són notabilíssimes i posen de relleu lo que l'art fotogràfic pot contribuir a la vulgarització de les grans obres i lo molt que tenim que agrair-li.

L'exposició de «Cân Renard» ha vingut a completar la serie de manifestacions artístiques que han sigut la joia dels aficionats i intel·ligents durant aquests dies.

NOTES DEPORTIVES

Diumenge, amb un ple de Déu lo Pare, va celebrar-se en el camp del «Barcelona», lo que'n diuen un partit de *football* entre l'«Espanya» i l'esmentat. Es disputaven la Copa dels Pirineus. Va perdre'l «Barcelona» que en quan se tracta de guanyar quelcom que interessa i dóna fama, pert sempre, d'un quant temps ençà.

No volem ressenyar el *match*. Ens fa vergonya! Tot l'engorgiment i correcció dels uns no pogué evitar que la furia i la malícia dels altres, acompanyats del séu públic fanatitzat, produïssen escenes capaces d'acabar amb l'afició al deport futbol·lístic de les persones cultes.

EL SENYOR ESTEVE

—Preparem la roba de les solemnitats, que s'acosten els dies d'anar a seguir monuments...

La capa tot ho tapa.

Els guardies urbans voldrien treure's la capa, aqueixa capa indecent que en plena primavera comença a fer-los engunia; però no goson fer-ho per... pudor.

Tenen por d'ensenyar la ceba, doncs tots ells porten la levita porca i descosida.

Vetaquí un plat per a l'Atracció de Forasters, demà que vulgui celebrar un banquet:

«Urbans amb ceba».

El comte de Santa María Mare-de-déu de Pomés ha donat una conferencia pública sobre aquest tema:

«No hay que tocar el Catecismo sino es para aumentarlo, extenderlo y mejorarlo».

EL «GALLITO»

—Dezengáñeze uzte, zeñó Ezteban; aquí no jai má solenitá ni má monumento que Jozelito.

Conformes.

Poden començar a augmentar-lo amb un altre catecisme que ara acaba de publicar un tranquil:

"*El Catecismo Maurista*".

El diari d'en Fabra parla d'en *Belmonte* i li diu «el último místico», comparant-lo amb Santa Teresa de Jesús.

El «fenómeno», agrait als nois de *El Dia Gráfico*, lo menys que pot fer és brindar-los-hi un toro.

I enviar-los-hi una fotografia pera que se la pengin a l capçal del llit i li encenguin ciris en les hores de trànsit dolorós...

Que no deuen ésser poques.

El dissabte passat tingué lloc, a la «Bohemia Modernista», el luxós ball organitzat per la casa Viñals i Companyia, en obsequi a la seva clientela.

L'animació fou extraordinària tota la nit, i els pentinats presentats a concurs, originalíssims. Obtingué el primer premi una *grega* amb cara de Venus de Praxiteles, un *Ideal de París* sobre un rostre de picardia a un Lluís XV, ostentat per una preciosa Lluïsa.

El Jurat fou esplèndidament obsequiat amb dolços pel senyor Vinyals i amb somriures per les nenes premiades.

NOSTRES ARTISTES

L'Enric Borrás, en Terra Baixa.

LA DESPEDIDA DEL MARÇ

—Quin vent més fastigós!
—I tall... No'ns aixeca gens les faldilles.

D'alta societat.

Un acreditat revister de salons se dolia, no fa gaire, de l'ensopiment que regna en la nostra societat.

Diu que algunes families encopetades de Barcelona han intentat, en diferents ocasions, donar vetllades íntimes, però que ho han hagut de deixar córrer per manca de jovent masculí.

—A què's deu el retraïment dels nostres nois de casa bona?—es pregunta, intrigat, el repòrter.

Nosaltres li direm:

—Aixó's deu a què'l jovent d'avui s'estima més estirar l'orella d'en *Jordi*, que apretar la maneta de la *Dulcinea*.

Ha sigut detingut un tal Martínez, en el moment que tirava mistos encesos al mico del Parc.

Bárbaro!

Com quedarà ara aqueix delictes incalificable?

Nosaltres ho arreglaríem aviat: Amb les robes del Martínez vestiríem de persona al mico, i el deixariem anar...

Després, ben despulladet, engaviariem al Martínez.

La «Lliga de Senyores Catòliques» ha demanat a l'Ajuntament que prohibeixi el trànsit rodat durant els dos dies del dijous i divendres sants.

Ho tenen malament, les dames d'Estropajosa.

¿No veuen que, en aquest assumpte, fins en Muntañola vota amb els radicals?

Per equivocació, però hi vota.

En Sagnier va enviar un telegrama de pésam a la família d'en Mistral.

El gran poeta de Maillane es mereixia molt més, però en Sagnier ja va quedar descansat.

Si algú li hagués retret la tacanyeria, observant-li que podia anar en persona a l'enterrament de l'autor de *Mireio*, de segur que'l nostre batlle hauria contestat:

— Prou faig enviant-li el pésam! Ell no'm va pas telegrafiar felicitant-me per l'acta de diputat!

Està a punt de donar-se a llum un llibre monàrquic que's titularà: «Así es nuestro rey».

Segons diuen, es publicarà en cinc idiomes diferents.

Es natural; per a que'l coneguin els estrangers.

Nosaltres ja'l coneixem... de sobra.

A l'aplaudit comediant Frederic Parreño li han hagut de tallar una cama.

Quan encara tenia dalit, entusiasme i facultats per a nous triomfs, es troba que ha d'abandonar l'escena per inútil.

De tots els protagonistes que porta interpretats el popular actor aquest darrer resulta el més emocionant.

I, no obstant, ja veieu: ningú tindria cor d'aplaudir-lo.

Els senyors que formen la Junta Directiva de l'Exposició d'Indústries Elèctriques han inspeccionat les afores de Barcelona a l'objecte de cercar l'emplaçament adequat a tan important certamen.

Han estat a Montjuic.

Han estat a Horta.

Han estat a Pedralbes.

Han estat a la Mina.

Montjuic no'ls agrada, perquè és la *montaña maldita* i els estrangers hi farien el *boycot*. Horta tampoc els và bé, perquè tot són bugaderes. Pedralbes ja'ls plau més, per ésser la terra dels *matons*. I queda la Mina: la Mina... si fos d'or aquesta mina!...

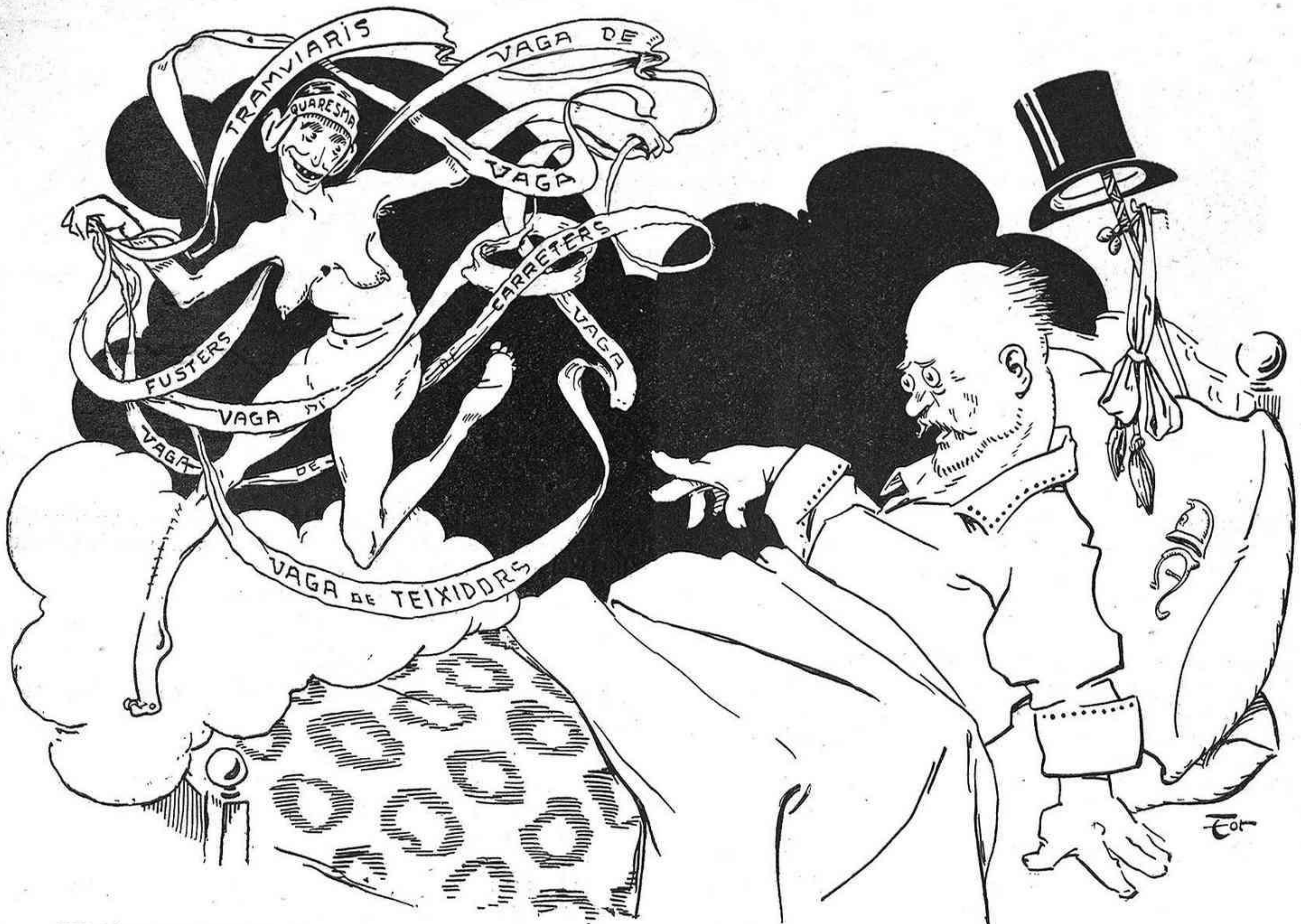
No hi hauria necessitat de subvencions.

Llegim:

«Un senyor casat, pare de família amb tres bordegaços, ha raptat una nena soltereta amb les maquiavèliques intencions que són de suposar.»

Que'l perdonin, pobre senyor!

Canvi de lluna, entrada d'abril, la bullida de la sang... Ell no hi té cap culpa.

SET SETMANES DE TORMENT

Sanxo-Andrade:—Vaja, està vist que no'm prova la Quaresma!

SETMANA SANTA

—Noi, això ja quasi bé no raja...
—Apreta fort, que ara ve la bona!

El bon jutge, en aquest cas, si a algú hauria de ficar a la presó, seria a donya Primavera.

Amb motiu de la mort del senyor Conde, els magatzems de *El Siglo* han estat dos dies tancats.

Això vol dir—oh, irònics contrastes de la vida!—que'ls simpàtics dependents i les boniques dependents de la casa varen fer festa.

Com un eixam d'aucells, sobtadament desengaviats, varen emprendre la volada cap a les afores de la ciutat a abeurar-se de llum i d'aromes primaverales.

En canvi, els pardalets de la Rambla dels Estudis semblaven més moixos que mai. Varen arribar, a mitja tarde, als platans de davant de *El Siglo* i varen resar el seu rosari de costum, que aquell dia devien dedicar a l'ànima del senyor Conde.

L'«Orfeó Català» demana a l'Ajuntament que, amb motiu de la Reforma, se faci una gran plaça davant mateix del seu edifici del carrer més alt de Sant Pere.

Mireu, en Millet, si és savi!

No demana gaire, no!

Una plaça de primera, també la pendria jo!

Sobre tot si me la donava l'Ajuntament, que tothom sab que'n té de bones.

Entre veïnes; de terrat a terrat:

—I doncs, que cria conillets, ara, senyora Mònica?

—Vaia!... Es lo que dona més.

—Diu que creixen molt depressa, els conills...

—Uil!... Miri, el meu marit, una vegada, en va caçar un que creixia dos dits cada vegada que'n parlava.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

<p>Obres completes de Mossen JACINTO VERDAGUER acaba de sortir el volum III MONTSERRAT Un tomo 8.º rústega 0'60 ptes.</p>	<p><u>OBRA NOVA</u> M.ª Doménech de Cañellas ◆ ◆ : NEUS : NOVELA Un tomo 8.º 3 ptes.</p>	<p><u>OBRA NUEVA</u> == HISTORIA DE LA FILOSOFIA EUROPEA por ALFREDO WEBER traducción de MANUEL NÚÑEZ ARENAS Un tomo 8.º mayor, 600 págs. 10 ptas.</p>
<p><u>NOVEDAD</u> COPLAS Un tomo 8.º en rústica 2'50 pesetas</p>	<p><u>HIGIENE MODERNA</u> Cómo llegar joven a los cien años :: por el Dr. A. Ever Young Un tomo Una peseta</p>	
<p><u>OBRA NUEVA</u> FRENTE AL MAR Un tomo 3 pesetas</p>	<p><u>LUIS DE TAPIA</u> <u>JOSÉ LÓPEZ PINILLOS (Parmeno)</u></p>	
<p><u>JOSÉ COMAS SOLÁ</u> Director del Observatorio Fabra :: LA VIDA EN EL PLANETA MARTE Un tomo 8.º con grabados Una pta.</p>	<p><u>D'AQUI POCS DIES SORTIRAN</u> D'en SANTIAGO RUSIÑOL: EL CATALÀ DE "LA MANCHA" NOVELA JARDINS D'ESPANYA :: :: EDICIÓ ECONOMICA D'en JOSEP BURGAS: FLOR DE PICARDIA VERSOS D'AMOR I DE PECAT De EDUARDO MARQUINA: JUGLARÍAS :: :: VOLUMEN 119 DE LA «COLECCIÓN DIAMANTE»</p>	
<p>EN PREMPSA: LA LEPRA Sainet en un acte per SANTIAGO RUSIÑOL</p>		

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Múttuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

FLIRTEIG DE CIRCUMSTANCIES

—Que si m'agrada, dius?... Em fa l'efecte d'una palma molt bonica, tota plena de confitures.
—Doncs porti'm a beneir,... i no'n parlem més.